

'Mattheck van Nederland'

Dinsdag 8 oktober 2019. De regen druppelt gestaag op de oude keien als ik het voorplein oversteek naar het hoofdingang van Rolduc, een van de grootste abdijcomplexen van de Benelux en waarvan de geschiedenis terug gaat tot de twaalfde eeuw. Ik ben hier naartoe gereden om een seminar te volgen van Angeline Mette, van Groenvisie Mette. Van huis uit gespecialiseerd in tuinarchitectuur, raakte ze vele jaren geleden gefascineerd door bomen en specialiseerde ze zich op dit gebied. Inmiddels is ze boomexpert op topniveau en lector VTA, de enige in Nederland, en benoemd door Prof. Dr. Claus Mattheck die verbonden is aan de universiteit Karlsruhe (KIT). Zowel bedrijven, overheid, rechtbanken en particulieren doen een beroep op haar deskundigheid.

Prof. Dr. Mattheck ontwikkelde een methode om in een zo vroeg mogelijk stadium aanwijzingen te herkennen, die aangeven dat er iets met een boom niet in orde is. Zijn methode, de VTA, de Visual Tree Assessment, bekijkt de 'lichaamstaal' der bomen. Vroeger werd wel gesproken over de conditie van een boom maar dit is een onduidelijk begrip. Er zijn twee factoren die bij die 'conditie' een rol spelen en dat zijn de vitaliteit en de stabiliteit, de biologie en de mechanica. Deze twee begrippen kunnen tegenstrijdig zijn. Een boom kan er vitaal, vol in blad, stralend gezond uitzien terwijl zijn wankel stabiliteit een groot gevaar is voor de directe omgeving. Een van de vele voorbeelden die Angeline noemt, is een rode treurbeuk die prachtig in het blad zat maar die als het ware 'los' op de onderstam stond. Er bleek nauwelijks vergroeiing te zijn. We spreken hier van uitgestelde onverenigbaarheid. De enige manier om hier zekerheid te verkrijgen is met een holpijp drie à vier proeven (afhankelijk van de stamomvang) rondom in de veredelingsnaad te doen en bij deze boom werd grotendeels ingerolde vezels aangetroffen. De onder- en bovenstam was gedeeltelijk met lignine en pectine verkleefd.

Bij VTA wordt als eerste de stamvoet bekeken. In steden zitten hier vaak de grootste problemen. De beperkte ruimte die wortels hebben en allerlei activiteiten die vaak in de buurt van zijn wortels plaats vinden, zijn schuld hieraan. Vervolgens ondergaan de stam en de kroon een inspectie. Om ons een beetje wegwijs te maken in deze materie zien we op het scherm een systematische boom verschijnen die geplaagd wordt door alle mogelijke aandoeningen die men bij zo'n inspectie tegen kan komen. Stuk voor stuk komen ze allemaal bod. Angeline legt uit hoe een en ander te herkennen is of wat er gedaan moet worden wanneer er een afwijking geconstateerd wordt. Het vruchtlichaam

van een parasitaire aandoening, afschuivingsscheur, ongeluksbalk, radiale en cirkelvormige bodemscheur, zwemring, afscheidingskraag, Chinese baard, olifantenoren, kastdeurscheur, bananenscheur, blikseminslag, phototrope tak, om er maar enkele te noemen. Een aantal van deze benamingen zijn door Prof. Dr. Mattheck zelf aan deze symptomen gegeven. Een deel is te wijten aan parasitaire aandoeningen. Echte honingzwam, Judasoor, platte tonderzwam, kasseienkogelzwam, zwavelzwam, reuzenzwam (afbeelding links), berkendoder en nog veel meer van deze organismen worden door Angeline toegelicht, hun verschijningsvorm, hun gastheer, hun 'werkwijze' en hoe te handelen als het probleem zich

voordoet. Een prachtige collectie van vruchtlichamen van deze schimmels lag uitgesteld achter in de zaal. Een ander deel van problemen is de schuld van allerhande externe omgevingsomstandigheden. Ook hiervan liet Angeline een mooie selectie foto's zien.

Angeline had een gastspreker uitgenodigd, de heer Thomas Moises uit Berlijn. Deze heeft zich gespecialiseerd in snoeitechniek, waarbij uitgelegd werd hoe deze bomen zich tot 'veilige' bomen ontwikkelen. Hij heeft alle technieken hiervan goed gedocumenteerd. "Bomen moeten met respect worden behandeld" is een van zijn uitspraken. In Berlijn wordt van de honderd bomen er slechts één groot, zegt hij. Grote en oude bomen moeten behouden blijven en jonge bomen dienen in hun jeugdfase goed begeleid en gesnoeid te worden. Maar eveneens daarna! Ook in Berlijn is het vaak een kwestie van geld. In een hele serie foto's laat hij zien hoe het moet, maar vooral ook hoe het niet moet (foto rechts). Vaak wordt een boom veel te hoog, hoger dan verplicht, opgekroond en ook nog eens in een veel te jong stadium waardoor een boom door een tekort aan bladmassa een groeiachterstand krijgt.

Het was een interactief seminar. Er kwamen gedurende de hele bijeenkomst veel vragen die kundig door Angeline werden beantwoord. Het ging zelfs zo ver dat aan het einde van de middag meerderen haar bij de evaluatie, 'Mattheck van Nederland' noemden.

Rob van der Linden